

# Lek ute om vinteren med ettåringer

---

Hvordan jobber personalet med tilrettelegging av lek

Gunhild Kyvik Bårnes  
[Kandidatnummer: 12]

Bacheloroppgave  
[BNBAC3900]

Trondheim, April 2023

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.



**DronningMaudsMinne**  
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

**Forord**

Det nærmer seg slutten på tre lærerike og tunge år på barnehagelærerutdanningen ved Dronning Mauds Minne Høgskole. Jeg har gjennom disse årene erfart og lært mye jeg vil ta med meg videre herfra.

Denne oppgaven ville ikke ha vært mulig og skrive uten barnehagen og de informantene som stilte opp for meg til intervju og observasjoner, så jeg vil starte med og takke dem for deres deltagelse. Jeg vil også takke mine veiledere Pål Gerhard Rystad og Kathrine Bjørgen for flott hjelp og gode råd både før og underveis i skrivings prosessen.

## Innholdsfortegnelse

<b>1 Innledning</b> .....	4
1.1 Valg av tema.....	4
1.2 Valg av problemstilling .....	4
1.3 Presentasjon av oppgaven.....	4
<b>2 Teori</b> .....	5
2.1 Innledning/styringsdokumenter .....	5
2.2 Personalets rolle.....	5
2.2.1 Didaktiske relasjonsmodell .....	7
2.3 Fysiske miljøet.....	8
2.3.1 Uteområdet om vinteren.....	8
2.3.2 De yngste og eldste barna ute.....	9
2.4 Toddleren.....	9
2.4.1 Medvirkning .....	10
<b>3 Metode</b> .....	11
3.1 Valg av metode .....	11
3.2 Planlegging av datainnsamling .....	12
3.3 Utvalg av informanter.....	12
3.4 Beskrivelse av gjennomføring .....	13
3.5 Analysearbeid .....	14
3.6 Kvalitetsvurderinger .....	15
3.7 Etske retningslinjer .....	15
<b>4 Funn og Drøfting</b> .....	17
4.1 Innledning .....	17
4.2 Tilrettelegging og deltakelse i lek .....	17
4.2.1 Klargjøre for lek .....	17
4.2.2 Personalet i lek .....	18
4.3 Medvirkning .....	20
4.3.1 I barns lek og barns interesser .....	20
4.3.2 Lyttet til barn og henter leker .....	21
4.4 Synliggjøring av muligheter i uterommet.....	22
4.4.1 Personalet rydder og måker snø .....	22
4.4.2 Lager rom i uterommet og gjør det tilgjengelig .....	23
4.5 Leker og løsmaterialets betydning.....	24
<b>5 Oppsummering</b> .....	27

<b>6</b>	<b>Referanser</b> .....	29
<b>7</b>	<b>Vedlegg</b> .....	32
7.1	Vedlegg 1: Informasjon og samtykkeskjema .....	32
7.2	Vedlegg 2: Intervjuguide .....	35
7.3	Vedlegg 3: Observasjonsskjema.....	36

## 1 Innledning

### 1.1 Valg av tema

Rammeplanen for barnehagen presiserer at barnehagen skal inspirere og legge opp til gode vilkår for variert lek både ute og inne, alene og med andre, barnehagen skal også bidra til at barna opplever glede, vennskap og spenning gjennom lek (Kunnskapsdepartementet, 2018/2017, s. 17) Rammeplanen presiserer videre at barnehagen skal gi barn gode opplevelser ute, til ulike årstider (Kunnskapsdepartementet, 2018/2017, s. 33).

Det er flere måneder med vinterforhold og snø i Norge, og norske barnehager tilrettelegger for ute-tid ca. 30% av dagen i løpet av vinteren (Thorbergesen, 2012, s. 9). Det kan tenkes at ettåringene er ute enda mindre enn dette. Vi kan også se det er en økning i barnegruppen på ettåringer i norske barnehager, og det er derfor relevant å se på denne aldersgruppen (Statistisk sentralbyrå, 2023)

Dette temaet fikk jeg veldig interesse for etter to år på fordypning natur og friluftsliv, hvor vi har jobbet mye med hvordan vi kan legge opp til variert aktivitet i utemiljøet i barnehagen. Interessen for dette emnet ble styrket etter mine syv uker med praksis i andreutdanningsåret. Jeg tenker også at det er et område hvor vi hele tiden kan bli bedre.

### 1.2 Valg av problemstilling

Jeg ønsket å se mer på hvordan ansatte i barnehagen kunne tilrettelegger for lek ute om vinteren for ettåringer. Bakgrunnen for det valget var nok at jeg syntes at utelek er viktig og at det må være personalets ansvar å tilrettelegge for at alle barn skal få muligheten til å leke, utforske og lære ute om vinteren. Det er også mye god fysisk trening og utvikling som kan skje i slike miljøer og omgivelser, men da er det viktig med godt personalet i barnehagen. Problemstillingen min ble da:

*Hvordan jobber personalet med tilrettelegging av lek for ettåringene i utemiljø om vinteren?*

### 1.3 Presentasjon av oppgaven

I kapittel to skal jeg presentere teorien jeg har funnet relevant til å kunne svare på min problemstilling. Her har jeg tre hovedtemaer, personalets rolle, det fysiske miljøet og toddleren. Under kommer kapittel tre med metoddelen, hvor jeg vil presentere valg av metode, fremgangsmåte og analysemetoden som jeg har brukt. Kapittel fire tar for seg funn og drøfting hvor jeg presenterer de mest relevante funnene, og drøfter opp mot relevant teori. Avslutningsvis vil jeg kort oppsummere funnene og komme med en konklusjon til problemstillingen jeg presenterer basert på funnene jeg presenterer og drøftingen rundt dette.

## 2 Teori

### 2.1 Innledning/styringsdokumenter

I teoridelen vil jeg presentere relevant teori som grunnlag for å senere kunne drøfte dette opp mot min problemstilling. *Hvordan jobber personalet med tilrettelegging av lek for ettåringene i utemiljøet om vinteren?*

Rammeplanen for barnehagen sier hvordan barnehagen og personalet skal jobbe med de ulike fagområdene, hvordan barns uttrykk og ytringer skal bli hørt og målene barnehagen skal jobbe mot innenfor blant annet lek, læring og kommunikasjon og språk (Larsen & Slåtten, 2019, s. 300 – 301).

Videre presiserer rammeplanen for barnehagen at personalet skal gi barn mulighet til å bruke naturen som lekarena og skape gode forutsetninger for utvikling og læring, personalet skal være deltagende og til stede i barns lek, støtte og utfordre dem i undrings og lærings situasjoner (Kunnskapsdepartementet, 2018/2017, s. 32 – 34). Dette kan gjøres ved å skape rom i uterommet som inspirerer til variert lek. Personalet bør delta og støtte barnas i deres utforskning og lek.

### 2.2 Personalets rolle

Thorbergsen skriver at rollen de ansatte tar i uterommet har stor innvirkning på barnas deltagelse. Det skaper et bedre sosialt miljø i barnehagen og hun skriver videre at de ansatte har en viktig rolle med barna i uterommet (2012, s. 36). Osnes, Skaug & Kaarby skriver at personalet må være bevisst på hva utetiden kan gi barna, og hvordan den kan være med på å utvikle barnas motoriske ferdigheter. Videre hvordan personalet kan tilrettelegge for aktiviteter som bygger videre på barns motoriske ferdighetene (2020, s. 180). I artikkelen av Kaarby og Tandberg skriver de at personalet ikke griper sjansen til å ta del i barns undring og lek i spontane situasjoner i uterommet, selv om utemiljøet legger et godt grunnlag for barns lek og læring (2019, s.11).

Hagen og Sæther skriver i *Kreativ ute*, at barnehagelærerne må være modige i forhold til egne ideer gjennom måten de legger opp til pedagogiske aktiviteter. Den pedagogiske aktiviteten skal være en videreføring av barns ideer og bidra til at barn får nye impulser til lek (2014, s. 27). De voksne må klare å tone seg inn på barnets nivå og se barnas følelser. De må kunne støtte barna i den kompetansen de har og se hvordan personalet skal kommunisere med barna (Løkken, 2004, s. 144). En barnehagelærer vil måtte ta ulike valg i løpet av barnehagedagen

og disse valgene blir tatt ut ifra erfaringer og kunnskap. En barnehagelærer vil ta med seg erfaring fra tidligere situasjoner, som igjen vil være med på å påvirke de valgene de tar senere. En barnehagelærer må kunne reflektere over egne valg og hvordan de kan være den beste barnehagelæreren for det enkelte barnet. Dette vil også påvirke hvordan barnehagelæreren oppfatter sin egen rollen ovenfor barnet (Frønes, 2022, s. 19 – 20).

Gjennom lek får barna delta i det sosiale fellesskapet. Om de yngste i barnehagen skal være i leken og delta aktivt, da må det være voksne som viser de hva lek er og hvordan leke. Den voksnes rolle i lek er viktig for de yngste barna i barnehagen og barn trenger at voksne tar kontakt og skaper et sosialt rom. Den voksnes deltagelse og rolle i lek med barn er med på å skape en magisk lek verden (Röthle, 2005, s. 127). Den voksnes rolle er også å vise barna de mulighetene som ligger i miljøet (Sandvik, 1994, s. 152). Den voksnes rolle er ikke bare å delta i lek og passe på at alle leker sammen, noen ganger må man passe på at barna ikke ødelegger andres lek, man må beskytte de som er i lek om nye vil komme inn og potensielt kunne ødelegge leken (Sigsgaard, et al., 2010, s. 107 – 108). Moe skriver at den voksne må være deltagende, tilstedeværende, lydhør og observant når denne er ute med barna. Det for å kunne se barns interesser og behov, hjelpe noen inn i lek og skape et meningsfullt lekemiljø ute. Det kan også dreie seg om det å bidra med tilgjengelighet til lekmaterialer for at barna skal kunne være i leken og utvikle den (2020, s. 201). Personalets syn på lek og tidligere erfaringer er med på å påvirke tilrettelegging, barns lek og den voksnes deltagelse. Personalet spiller en viktig rolle for leken til de yngste, gjennom hvordan de leser barnas uttrykksformer og behov under leken, samt hvordan de klargjør for leken (Röthle, 2005, s. 125).

Personalet må se på hvordan de bruker materialene som er tilgjengelig i barnehagen, om de ikke skaper interesse hos barna må man se om man kan bruke de i en ny sammenheng eller i en ny sone, i et nytt miljø eller i en annen lek for at det skal skape interesse og spenning hos barna (Haarseth, 2020, s. 156). Det er viktig at personalet observerer barns lek og hvordan de bruker lekene i leken. Om noen leker har mistet sin verdi i leken kan personalet rydde det bort for å skape et oversiktlig lekemiljø (Haarseth, 2020, s. 156). Haarseth skriver at det er viktig og hjelpe barna som er i lek med å være lenge i leken gjennom å ryddig og tilrettelegge så leken blir prioritert (2020, s. 156).

«Blant den ansattes viktigste bidrag til å oppnå kvalitet i rommet er at det ikke ryddes *bort*, men at det ryddes *frem*» (Haarseth, 2020, s. 156).

Åberg og Taguchi er inne på hvordan personalet jobber med å legge til rette for lek som barnegruppa interesserer seg for. Har personalet blitt kjent med barna og kjenner til hva de ønsker i miljøet, eller hva de trenger for å komme i lek (2006, s. 30). Personalets rolle i uterommet er å skape et miljø hvor barna vil leke og inspireres til variert og ulik lek. Her må personalet rullere på plasseringer av løsmaterialer og vurdere hvordan tilgjengelig materiale er kan skape nysgjerrighet og undring hos barna (Åberg & Taguchi, 2006, s. 30).

### 2.2.1 Didaktiske relasjonsmodell

Didaktikk i barnehagen er med på å skape struktur og rammer i barnehagens arbeid mot et mål. Didaktisk relasjonstenkning viser samspillet i en pedagogisk virksomhet, den viser til hvordan de ulike faktorene påvirker hverandre og må sees sammen for å kunne se utvikling og progresjon (Bjørndal & Lieberg, 1978, s. 135). Bjørndal og Lieberg skriver om hvordan alt påvirker hverandre av både mål, innhold, læringsaktiviteter, evaluering og de didaktiske forutsetningene. De fire forutsetningene vi har er de formelle, kulturelle, menneskelige og praktiske (Bjørndal & Lieberg, 1978, s. 135). Gunnestad skriver at de didaktiske forutsetningene først setter rammene og deretter danner et bakteppe for de andre hovedgruppene (2019, s. 122). De didaktiske forutsetningene viser til styringsdokumenter og rammer satt for barnehagen, miljøet rundt barnet og barnehagen, videre omhandler didaktiske forutsetninger personalets kunnskap, barnegruppas behov og interesse, barnehagens materiale og økonomi som kan setter grenser og/eller skaper muligheter (Gunnestad, 2019, s. 182 – 186).

Den didaktiske relasjonsmodellen blir delt inn i seks faktorer, og disse faktorene er mål, innhold, arbeidsmåte, menneskelige forutsetninger, rammefaktorer og vurdering (Nome et al., 2021, s. 77). Den didaktiske relasjonsmodellen ser på prosessen i arbeidet sammen med de føringene gitt barnehagen, barnegruppas behov og barnehagelærerens erfaring og kunnskap for å kunne planlegge og legge opp til gode utviklings og lærings prosesser i barnehagen (Nome et al., 2021, s. 75).

Det er viktig at barnehagen også tar i bruk den didaktiske relasjonsmodellen i spontane og uplanlagte situasjoner, med tanke på at frileken er viktig og at det kan komme mye godt ut av den (Nome et al., 2021, s. 80 – 81). Gjennom didaktisk arbeid er det viktig og se på innholdet og forutsetningene som barnehagen har, og spisse det inn mot et tema som det skal jobbes mot. Hva innholdet er kan variere ut ifra hva personalet har satt som mål og de ulike forutsetningene som ligger i personalgruppa, barnegruppa og miljøet for den perioden (Nome et al., 2021, s. 81).



Det er viktig gjennom didaktisk arbeid å se på alle faktorene i en sammenheng og hvordan de vil kunne påvirke hverandre. Hvordan barnehagen skal kunne jobbe for å nå målet og hva barnegruppa lærte eller sitter igjen med (Nome et al., 2021, s. 78 – 79). Her vil personalets mål, planlegging og tilrettelegging påvirke hvordan de i den praktiske gjennomføringen skal tilrettelegge for barns lek i uterommet. Personalet tar hensyn til faktorer som tid, kapasitet, miljø, ressurser, barna, materialer og tilgjengelighet i sin planlegging.

### 2.3 Fysiske miljøet

Veia Vecchi nevner det fysiske miljøet som den tredje pedagog (Barsotti, 1998, s. 62). Når vi nevner det fysiske miljøet ute så omhandler det landskapet, terrenget og underlaget, men også lekeapparater og løsmaterialer som barnehagen har tilgang på (Bjørngen, 2018, s. 252).

Gjennom arbeid med det fysiske miljøet kan barn kjenne på kroppen hva miljøet tilbyr og inspirerer til av sansemotorisk lek, undring og læring (Evenstad & Brennhovd, 2020, s. 50). Det fysiske miljøet spiller inn på barns ønske og trang til bevegelse, ro og lek. Ulikt miljø stimulerer til ulik lek, barnehagens tilgang til ulike fysiske miljøer vil gi barna ulike impulser, og mulighet til variert lek. Gjennom bevisst arbeid med det fysiske miljøet vil barnehagen gi barn varierte sansestimulerende og motoriske utfordringer som vil utvikle barna kroppslig (Bjørngen, 2018, s. 252 – 254). Det fysiske miljøet vil kunne bidra til bedre pedagogisk progresjon om det er tilpasset de ulike aldersgruppe i barnehagen (Thorbergesen, 2007, s. 30).

Affordances går ut på at man tar i bruk miljøet og et rom ulikt ut ifra den enkeltes handlingsmønster og forutsetninger. Gibson mener at affordances er en betegnelse på alle mulighetene og den inspirasjonen til aktivitet som er i et miljø eller rom. Hans teori om affordances går ut på at man tar i bruk miljøet og rommet på ulike måter og blir inspirert til ulik lek ut ifra barnets forutsetninger. Barns inspirasjon og hvordan de tar aktivt i bruk miljø i aktivitet og lek påvirkes av individuelle faktorer, så som barns tidligere erfaringer, motoriske ferdigheter, styrke og størrelse. Barns mot og redsel spiller også inn på hvordan barns handlingsmønster utspiller seg i miljøet (Hagen & Sæther, 2014, s. 24).

#### 2.3.1 Uteområdet om vinteren

Thorbergesen skriver at barna i barnehagen er ute i gjennomsnitt 30 prosent av barnehagens åpningstid under vintersesongen (2012, s. 9). «Gjennom arbeid med natur, miljø og teknologi skal barnehagen bidra til at barna får gode opplevelser med friluftsliv året rundt» (Kunnskapsdepartementet, 2018/2017, s. 33). Lysklett og Bjørngen skriver i boka *kroppslighet i barnehagen* at vinteren kan være lang i Norge og at mengden snø og is kan variere mye. De skriver om hvordan uteområdet om vinteren kan by på muligheten til ulike aktiviteter og mye

utvikling innen koordinasjon og kroppslige erfaringer (2019, s. 374). Også nevner de hvordan miljøet og terrenget i uteområdet kan brukes til variert lek og undring (2019, s. 393).

«Uteområdet er viktige arenaer for barnas sosiale, mentale og fysiske utvikling» (Zeevaert, 2020, s. 115). Zeevaert skriver også at de fleste norske barnehager tilbringer store deler av tiden i barnehagen ute, og at uterommet gir muligheter til annen lek en inne rommet gir, det er større og ofte færre regler (2020, s. 115). Uteområdet om vinteren vil gi mulighet til variert lek med ulike elementer som snø, vann og is (Osnes et al, 2020, s. 179). Uterommet har en mulighet til å utvide barns erfaringer, gjennom tilretteleggingen kan den være en viktig arena for lek og by på varierte erfaringer og variert lek. Uterommet blir sett på som et pedagogisk rom som gir store områder for lek hvor barna kan selv velge aktivitet og område (Thorbergesen, 2007, s. 117).

### 2.3.2 De yngste og eldste barna ute

Når de yngste er ute i all slags vær krever de tilvenning, og derfor er det ofte slik at de er mindre ute enn de eldre i barnehagen. Det er et stort spenn i barns utvikling, også motorisk. De yngste trenger ofte mer oppfølging og støtte i utetiden (Storli, 2018, s. 356). De trenger å føle på trygghet gjennom nære og tilstedeværende voksne når de er ute, og om de ikke føler seg trygge ute kan det gå ut over leken og det sosiale (Röthle, 2005, s. 121). Små barn er nysgjerrige, når de er ute i lek liker de løse lekmaterialer som kan flyttes på. De frakter, fyller og former, de yngste bruker sansene i lek og undring ute (Thorbergesen, 2012, s. 47 – 50).

De eldste barna bruker mer av barnehagens uteområder, både i hvor de leker og hvordan. (Storli, 2018, s. 357). Thorbergesen skriver at de eldste barna har høyere fart og større bevegelser i lek ute enn de yngste (2012, s. 45). 3 til 6 åringen kan fortsatt kjenne på tryggheten med voksne i nærheten ute. Mange har ofte kommet lenger språklig og klarer på den måten å leke sammen med andre barn på en annen måte enn de yngste, og her kan de skape trygge relasjoner med hverandre som etter hvert kan erstatte noe av den tryggheten fra de voksne. Storli skriver også at de eldste barna liker å leke med løsmaterialer og at de liker detaljer, og er fortsatt nysgjerrige i leken (Storli, 2018, s. 357 – 358).

## 2.4 Toddleren

Løkken definerer toddleren som ett og to-åringer. Hun skriver om hvordan barn i denne alderen leker og kommuniserer med hverandre. At de gjennom herming og gjentagende lek, som blir rutinepreget, etablerer en egen toddlerkultur, gjeldene for denne barnegruppa. Løkken er også inne på hvordan toddlere kommuniserer og forstår hverandre gjennom kroppslige handlinger før de bruker ord (2004, s. 23). Toddleren er utforskende og leken

gjennom kroppslig handling, de bruker kroppen til å forstå verden og handlingen toddleren gjennomfører er rotfestet i kroppen (2004, s. 17). Toddleren i barnehagen er spontane og lekene, og her kan det dannes faste lek rutiner som blir det vi kaller en toddlerkultur. I dette samspillet og fellesskapet som dannes ligger det viktig danningsprosesser for toddleren i barnehagen (Løkken & Søbstad, 2018, s. 117). Toddleren i lek dreier seg mye på herming, gjentakelser og kontakt gjennom blikk. Det er en sosial lek etter som at toddlerne ønsker å kontakte hverandre, og leker ved siden av hverandre med jevne blikk vekslinger og herming (Løkken, 2004, s. 49).

#### 2.4.1 Medvirkning

Rammeplan for barnehagen presiserer at barn skal få medvirke i barnehagens planlegging og barnehagens virksomhet, men at det skal bli tatt hensyn til barnets modenhet, alder, erfaringer og behov. Personalet må også være bevisst på barns uttrykksformer og ut ifra det tilrettelegge for at alle barn får medvirke i samsvar med barnets alder (Kunnskapsdepartementet, 2018/2017, s. 21). Ansvar for medvirkning i barnehagen ligger på personalet og deres syn på barn, om de ser barns initiativ og interesser (Kibsgaard & Sandseter, 2018, s. 71). Kibsgaard & Sandseter skriver også at de kreative voksne som er med i aktiviteter, er mer åpen for barns ideer og kan lettere se barna som medvirkere og derved tilrettelegge for at barn får medvirke (2018, s. 71 – 72). Det er viktig at de voksne kjenner barna og de signalene de gir, hva de viser interesse for og hvordan de uttrykker seg. Gjennom å kjenne barna, deres signaler og kroppsspråk, vil personalet kunne ta barnas ønsker og uttrykk med i planleggingen av aktiviteter (Garrick, 2009, s. 65 – 66).

### 3 Metode

«En metode er en fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap. Et hvilket som helst middel som tjener formålet, hører med i arsenalet av metoder.» (Aubert i Dalland, 2020, s. 53).

Under metode vil jeg kort forklare valg av metode og hvordan problemstillingen var retningsgivende for dette valget. Videre presenterer jeg planleggingen og valg av informanter. Helt til slutt beskriver jeg prosessen og analysen av datamaterialet.

#### 3.1 Valg av metode

Valg av metode ble tatt ut ifra hva jeg så på som mest relevant for å kunne svare på problemstillingen. Og som Dalland skriver har valget av metode noe å si for hvilket resultat man vil ha (2020, s. 53). Thagaard skriver at den kvalitative metoden er preget av blant annet nærhet fordi man er i kontakt og skaper relasjoner med kilden (2018, s. 16). Han skriver også at det datamaterialet vi henter i feltet ikke er noe som er gitt, men noe vi henter gjennom de kontaktene vi etablerer og våre tolkninger av tekster og visuelle uttrykksformer (2018, s. 28). Dalland nevner både kvantitativ og kvalitativ metode. Kvantitative metoder brukes til målbare svar, mens kvalitative metode går ut på å se på meninger og opplevelser (2020, s. 54).

Jeg har gjennomført en kvalitativ forskningsmetode gjennom både å intervju og observere. Jeg valgte denne metoden for å få svar på min problemstilling og gjennom denne forskningsmetoden vil jeg kunne gå dypere inn i undersøkelsen. Problemstillingen min er: *Hvordan jobber personalet med tilrettelegging av lek for ettåringene i utemiljøet om vinteren?* Her ønsker jeg å se på hvordan personalet jobber med tilrettelegging. Det er relevant å bruke observasjon som forskningsmetode, ettersom en selv får med seg det som skjer, gjennom å se og høre, og man tolker de menneskelige handlingene som skjer under observasjonen (Larsen, 2017, s. 104). Observasjonsmetoden jeg brukte var løpende protokoll, jeg brukte denne metoden for å kunne se på et bestemt utviklingsområde. Løpende protokoll er med på å innhente ulik informasjon rundt et tema og det er en fin måte å få rask tilgang på observasjoner og informasjon (Frønes, 2019, s. 69). Jeg bruker også intervju for å høre hva de ansatte tenker rundt temaet og på den måten kan jeg se om det de sier samsvarer med det de gjør i praksis. Gjennom å bruke både observasjon og intervju vil jeg da kunne se på det jeg har observert og sette det opp mot det jeg har fått til svar i intervjuene.

### 3.2 Planlegging av datainnsamling

Jeg hadde bestemt meg før jeg kontaktet barnehagen at jeg ikke skulle benytte lydopptak eller filmer, og søkte derfor ikke til NSD.

Jeg kontaktet en barnehage jeg hadde kjennskap til fra tidligere og hørte om de ville være med på min forskning gjennom å delta i intervjuer og observasjoner. Gjennom styreren i barnehagen planla vi når det passet at jeg kom og hun fikk litt senere samtykkeskjemaene til å dele ut til ansatte og foresatte. Videre avtalte jeg med pedagogisk leder på avdelingen. Vi kom frem til når på dagen det passet for meg å komme og observere, og hvor mange dager det gjaldt. (Larsen, 2017, s. 97 – 98). Før jeg skulle inn å observere og intervjuer leste jeg meg litt opp på ulike temaer og observasjonsmetoder. Jeg kontaktet barnehagen før jeg skulle bort å observere, det for å høre om samtykkeskjemaene var besvart og om alt var greit fra de foresattes side.

Den første dagen kom jeg tidligere til barnehagen for å hilse på ansatte og barn, og for å snakke litt med de ansatte jeg skulle observere.

Jeg snakket med styreren før jeg startet observasjonene for å høre hva hun tenke om valg av observasjonsmetode. På forhånd hadde jeg laget et observasjonsskjema som tok med seg alle de fire punktene Løkken og Søbstad sier en observasjon må inneholde (2013, s. 41). Jeg gjennomførte observasjoner og brukte observasjonsmetoden løpene protokoll.

Etter observasjonsdagene gjennomførte jeg et delvis strukturert intervju. Her hadde jeg på forhånd funnet noen temaer jeg mente var relevante for å kunne svare opp problemstillingen, og de temaene ble med på å styre intervjuet. Samtidig var det også rom for å følge intervjupersonens temaer og jeg passet på å stille oppfølgingsspørsmål, både til mine egne spørsmål og det som intervjupersonen nevnte (Larsen, 2017, s. 99).

Når jeg skulle velge ut metode og informanter var jeg usikker på hvor mange jeg burde intervjuer og hvor mange observasjoner jeg måtte ha. Jeg ville være sikker på at jeg hadde nok materiell til å kunne jobbe med, og materiell nok til å kunne svare på problemstillingen (Johannessen, Tuft & Christoffersen, 2016, s. 114).

### 3.3 Utvalg av informanter

Jeg hadde startet på problemstillingen før jeg tenke på både metode og informanter. Når jeg skulle velge informanter ville jeg til en barnehage jeg hadde litt kjennskap til. Beslutningen ble tatt på grunnlag av at den var lett tilgjengelig og barnehagen hadde et stort uteområde. Jeg gjennomførte et strategisk utvalg av informanter. Det på bakgrunn av at jeg visste fra tidligere hvordan uteområdet til barnehagen så ut og jeg kjente også til hva barnehagen vektlegger i sitt arbeid (Dalland, 2020, s. 59).

Jeg ende med å observere og intervjuer tre ansatte i barnehagen:

1. informant er utdannet pedagogisk leder og jobber som det på avdelingen med barn i alderen 1 til 2 år.
2. informant er utdannet fagarbeider, og jobber som assistent og fagarbeider på 1 til 2 års avdelingen.
3. informant jobber som assistent på avdelingen 1 til 2 år.

### 3.4 Beskrivelse av gjennomføring

Jeg startet dagen med å være i barnehagen litt før de gikk ut. Det var for å skape en trygghet hos barna og gjøre meg litt kjent med dem. Jeg ønsket at de ikke skulle være så skeptiske til meg, og føle det naturlig at jeg var der, for at det skulle bli en mest mulig realistisk og naturlig tid ute. Under observasjonene gjennomførte jeg en løpende protokoll. Jeg startet å observere i garderoben og fulgte de ansatte videre derfra, ut til uteområdet og under utetiden. Jeg fulgte med på de tre ansatte som jobbet på avdelingen og noterte hva de gjorde, tidspunkt og hvor lenge de holdt på med de ulike aktivitetene i løpet av hele utetiden. Hva de gjorde av tiltak, igangsetting og tilrettelegging av lek for barna under utetiden. Jeg inntok en ikke deltagende rolle under observasjonene, noe jeg tenkte ville gi meg et bedre overblikk over hva de ansatte gjennomførte og gjorde i løpet av utetiden. Et overblikk på hvor de var, hvem de var med og hva de satte i gang. Jeg observerte de ansatte gjennom den utetiden de hadde på formiddagen, fra før de var ute og frem til de gikk inn. Dette gjorde jeg i fire dager i løpet av en og samme uke. Den fjerde dagen gjennomførte jeg intervjuene. Det første intervjuet var planlagt gjennomført i uterommet, under utetiden. Da sto vi slik at vi kunne se på uterommet samtidig som at vi snakket sammen om nettopp uteområdet, mulighetene i det og de voksnes rolle. På starten av intervjuet ga jeg informanten spørsmålene og gav henne samtidig tid til å lese over spørsmålene og tenke litt før jeg startet intervjuet. Informanten leste opp spørsmålene etter som hun følte seg ferdig med å svare på det forrige, og jeg noterte mens hun snakket og kom med tilleggsspørsmål når jeg hadde behov for det. De to neste intervjuene gjennomførte jeg inne på avdelingen under sovetiden. Vi satt ned ved et av bordene og snakket rundt spørsmålene og svarene. De intervjuene jeg gjennomførte inne ble gjort på samme måte som det ute, med spørsmål, oppfølgingsspørsmål og informanten som styrte tempo og når vi gikk videre.

Jeg opplevde at min rolle som observatør ikke var forstyrrende for gjennomføring av utetiden eller de planlagte aktivitetene. Jeg opplevde også at å være observatør, det at jeg sto og observerte, gav barna inntrykk av at jeg var tilgjengelig, noe som igjen førte til at flere barn

kom bort til meg og ønsket at jeg skulle ta del i deres lek eller aktivitet, eller også få hjelp til ulike oppgaver. Det opplevdes ikke som en veldig forstyrrende faktor og jeg valgte også flere ganger og bli med barna for å hjelpe dem med det de trengte hjelp til. Flere ganger hjalp jeg de i gang med leken før jeg igjen trakk meg ut for å observere de ansatte. Jeg inntok en rolig rolle som observatør og passet på å være på god avstand til de ansatte. Det for at de ikke skulle føle seg så overvåket og for at jeg lettere skulle kunne veksle mellom de jeg observerte. Etter som det var jeg alt hadde laget spørsmålene og satt en viss ramme for intervjuet på forhånd, ønsket jeg at informantene skulle få snakke fritt under selve intervjuet og at jeg ikke skulle styrte for mye. Men samtidig måtte jeg passe på å stille oppfølgingsspørsmål mot det de svarte for å være sikker på at jeg hadde forstått det de sa. Jeg valgte også å la de jeg intervjuet selv velge lengden på svaret og hvor dypt de ønsket å gå inn eller svare på de ulike spørsmålene. Det for å få frem hva de vektla av de ulike temaene og hvordan de ordla seg og hvordan de vektla ordvalget. Jeg opplevde en forskjell i min rolle som intervjuer fra det intervjuet jeg gjennomførte ute til de jeg gjennomførte inne. I de intervjuene jeg foretok inne følte det mer styrt og ikke like avslappende, at jeg måtte ta litt mer styring. Det følte ikke som om det fløyt like godt som det første intervjuet jeg gjennomførte ute i barnehagens uteområde.

### 3.5 Analysearbeid

Tematisk analyse passer fint til en kvalitativ analyse. Gjennom en tematisk analyse ser vi etter temaer, eller kategorier som omfavner flere underkategorier med fellestrekk. Det er en grundig og systematisk analyse som vil kunne få frem det som ble vektlagt i intervjuene eller gjennom observasjonene (Johannessen et al., 2018, s. 278 – 280).

Jeg gjennomførte en tematisk analyse hvor jeg like etter observasjonene og intervjuene transkriberte det jeg hadde på blokka over i et dokument.

Senere leste jeg over og prøvde å få frem essensen i det de hadde sagt under intervjuet og noterte ned ord og begreper de vektla eller nevnte flere ganger og ord de brukte for å beskrive og svare på spørsmålene. Så leste jeg over observasjonene og trakk ut ulike observasjoner jeg hadde gjort som gjentok seg eller som viste til problemstillingen. Videre så jeg på de ordene jeg hadde notert meg og kategoriserte dem i forhold til temaene mine fra intervjuene. Det samme gjorde jeg med observasjonene, det jeg hadde tatt ut av handlinger personalet hadde gjennomført samlet jeg under kategorier som senere ble temaene mine fra observasjonene.



### 3.6 Kvalitetsvurderinger

Når jeg skulle velge forskningsmetode, og landet på kvalitativ metode, tok jeg utgangspunkt i problemstillingen og vurderte hva som ville svare opp den best mulig. På grunn av at det er lite målbart det å se på hvordan personalet jobber med tilrettelegging valgte jeg å gjennomføre både observasjoner og intervjuer for å samle datamateriale. Gjennom kvalitative metoder kan man se på hvordan materialet samles inn, bearbeides, analyseres og tolkes. Alt dette gjenspeiler reliabiliteten eller påliteligheten av data innsamlingen og behandlingen av materialet (Bergsland & Jæger, 2022, s. 44).

Med utgangspunkt i problemstillingen «*Hvordan jobber personalet med tilrettelegging av lek for ettåringene i utemiljøet om vinteren?*» har jeg under min datainnsamling gjennomført intervju uten lydopptak. Det kan være en svakhet for innsamlingen. Samtidig vurderte jeg det slik at det å ta opp intervjuet kanskje kunne føre til et mindre avslappende intervju, hvor vi begge ville tenkt mer nøye over på hva som ble sagt, om det ble sagt riktig. Jeg ville skape en rolig og avslappende atmosfære rundt både intervjuet og observasjonene og landet derfor på og ikke bruke video eller lydopptak. Under observasjonene tok jeg rollen som ikke deltagende observatør for å kun se på hvordan personalet jobbet, og på den måten få et bedre og større overblikk over alle de tre ansatte. Fangen skriver at å innta en deltagende rolle i observasjonen kan føles mindre påtrengende for de som blir observert og at det kan skape en bedre relasjon mellom forsker og de som blir observert (2010, s. 189). Min vurdering var at om jeg hadde deltatt kunne det tatt mitt fokus vekk fra de ansatte som jobbet i barnehagen, og ved å ta en deltagende rolle ville det ikke vært like lett å se alle de tre ansatte i arbeid i løpet av utetiden.

### 3.7 Etske retningslinjer

Etske hensyn handler om å ivareta personvern og hvordan behandle personopplysninger så ingen av informantene blir belastet eller utsatt for noe (Dalland, 2020, s. 168). Jeg søkte ikke NSD og benyttet da ikke personopplysninger som kan brukes til å spore tilbake til informanten, som navn, e-post eller video og lyd (Dalland, 2020, s. 169).

Gjennom å sende ut samtykkeskjema fikk jeg delt informasjon om forskningen og deltagelsen, samtidig få samtykke av foresatte og ansatte i barnehagen til å gjennomføre observasjonene og intervjuene. Gjennom samtykkeskjemaet har jeg informert om målet med datainnsamlingen, deres rettigheter som informant og muligheten de har til å trekke seg som informant om de skulle ønske det. (se vedlegg 7.1)



Under observasjonene og intervjuene kodet jeg alle navn som deltok og ble nevnt, og ingen personlig data er notert eller tatt med i datainnsamlingen.

Både før og under datainnsamlingen tenkte jeg på rollen jeg tok ovenfor de som deltok i forskningen. Her kommer de etiske prinsippene inn, både informasjonssamtykke, retten til privatliv, respekt for personlig integritet, skade og utnyttning (Hummelvoll, 2010, s. 40). En annen konsekvens som kan oppstå under datainnsamlingen er skaden på de deltagende, om de blir stilt i et dårlig lys eller selvtilliten deres påvirkes negativt (Hummelvoll, 2010, s. 28). Her hadde jeg hele tiden en god dialog med de ansatte som jeg observerte, for å skape en relasjon og en trygghet for at de skulle føle at de kunne si ifra om det var noe de tenkte på eller det oppsto spesielle hendelser eller situasjoner.

## 4 Funn og Drøfting

### 4.1 Innledning

I funn og drøftings kapittelet vil jeg trekke frem funnene fra intervjuene og observasjonene og tolke og drøfte de, deretter vil jeg se på funnene opp mot hverandre før jeg ser på sammenhengen med den relevante teorien fra kapittel to.

Funnene, drøftingen og teorien er alt sammen knyttet opp mot problemstillingen «*Hvordan jobber personalet med tilrettelegging av lek for ettåringene i utemiljøet om vinteren?*»

### 4.2 Tilrettelegging og deltakelse i lek

#### 4.2.1 Klargjøre for lek

«Vi tilrettelegger for alt, kanskje spesielt de minste, både bevegelse og lek. eks. en hånd å holde i når de skal gå eller reise seg i snø, på is eller med stor dress»

«Man må planlegge litt på forhånd, ha noen planer. At man kommer ned på ungenes nivå, om man da må tilrettelegge for seg selv først, eks. skal sitte på bakke, finn et sitteunderlag så jeg kan sitte og bli sittende.»

«T tar frem sandkasse leker og bøtter med litt vann»

Her sier informanten at tilrettelegging skjer hele tiden, og at det er ulike måter å tilrettelegge på. Hun har kanskje erfart at det er ulike faktorer som påvirker barnas hverdag ute, om det er bekledding, voksentetthet eller uterommet. Gjennom observasjonen ser vi at personalet tok frem leker og gjør dem tilgjengelige for barna, dette vil gjøre det lettere for barna å ta de i bruk og starte leken.

Rammeplanen presiserer at barna skal få den hjelp og støtte de har behov for (Kunnskapsdepartementet, 2018/2017, s. 16). Ved at personalet gjør lekene tilgjengelige for barna vil det være med på å hjelpe barn inn i lek. Her må personalet tenke gjennom hva de tilbyr barna, ut ifra tidligere erfaringer legger de til rette for lek og hvordan de kan inspirere barna i å leke (Frønes, 2022, s. 19 – 20). Når personalet tenker gjennom det de legger til rette for, vil de bli nødt til å se på de forutsetningene som ligger som en faktor for dagen (Gunnestad, 2019, s. 182 – 186). Når personalet skal tilrettelegge for lek er det mye som spiller inn. Valget starter allerede i garderoben med påkledning. Informanten nevner at barn kan slite med å bevege seg i store dresser, dette kan personalet ta hensyn til tidlig og allerede her tilrettelegge for at barna lettere kommer i lek. Det blir også nevnt at tilrettelegging for

egen del også spiller inn, gjennom at personalet kan bli lenger i leken og tilrettelegge for egne forutsetninger som omhandler de menneskelige forutsetningene (Gunnestad, 2019, s. 182 – 186). Ettåringene i lek ute liker å flytte, frakte, helle og fylle gjenstander og materialer (Thorbergesen, 2012, s. 47 – 50). Vet personalet hva ettåringen liker og interesserer seg for vil de lettere kunne tilrettelegge godt for at barna kommer i lek og har tilgang på leker og materialer de liker og som inspirerer. Når ettåringen er ute og leker i snøen kan det tenkes at det er ett av deres første møter med snø og alt blir nytt og spennende. Det kan tyde på at personalet har tenkt gjennom hvordan de kan være med på å tilrettelegge for lek for det enkelte barn, og hva barna interesserer seg for. På denne måten tilpasser de leken det enkelte barnet, samtidig som at de tenker på samspillet barna imellom og skaper mulighet til samspill og felles lek. Dette kan vi se opp mot det Sigsgaard skriver om at det er viktig at personalet beskytter barns lek så barnet får bli i leken gjennom å skjerme det fra ødeleggende faktorer (2010, s. 107 – 108). Gjennom at personalet kjenner barnegruppa vil de kunne vite hvilke barn som vil kunne inspirere hverandre i leken og ikke. Dette er også en måte å tilrettelegge for lek på, ved at personalet beskytter barn som er i og klarer å være i lek, og som ser når en lek er god og burde bevares.

#### 4.2.2 Personalet i lek

«Vi tilfører nye elementer, vi setter oss ned og leker med barna, eks. hvor jeg gravde garasje i snøen»

«K lager garasje til traktorene i snøen sammen med Ng,1, Eg,1 kommer også bort. Etter at hun har gravet garasjen trekker K seg ut.»

«T går inn for å hente puppen som larven ligger i og sommerfuglen, alle barna går så hver sin vei når hun reiser seg.»

Informanten nevner at personalet deltar i lek og hjelper barna i leken. Dette kan tyde på at personalet har tenkte på hvordan de inspirerte barna til lek og at deres deltagelse virker inn på barnas deltagelse og innlevelse i leken. Vi kan se gjennom observasjonene at de ansatte deltok og hjalp barna med å komme i gang med leken. Vi ser også hvilken betydning den voksnes rolle i barnegruppa har, og hvordan det virker inn på barns deltagelse ved at alle barna går når den voksne reiser seg.

I rammeplanen presiserer de at «Personalet skal ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken» (Kunnskapsdepartementet, 2018/2017, s. 17). Gjennom deltagelse og skape trygghet, kan den voksne bli et mellomledd som skaper det samspillet i barnegruppa

som kanskje ikke er etablert enda. Röhle skriver at personalets deltagelse i lek kan være med på å skape en magisk verden i leken og gi trygge rammer som vil gi barna trygghet til å utforske (2005, s. 127). Det er viktig at personalet er bevisst på sin rolle i lek med ettåringer og hvordan deres tilstedeværelse innvirker og hvordan det kan forstyrre eller ødelegge når de trekker seg vekk. Thorbergsen skriver om at den voksnes deltagelse har stor innvirkning på barnas deltagelse, både i barnegruppa og i leken (2012, s. 36). Samtidig skal den voksne være bevisst på når den skal være deltagende i lek, eller kun hjelpe barna med å starte leken eller hjelpe dem med å videreføre den. Som det presiseres i rammeplanen skal den ansatte være bevisst på når den skal delta og når den skal trekke seg ut av barns lek (Kunnskapsdepartementet, 2018/2017, s. 17). Hagen og Sæther skriver om hvordan pedagogen skal kunne starte aktiviteter som vil inspirere barna til videre lek (2014, s. 27). Derfor er det viktig at personalet i barnehagen hele tiden er bevisst på sin rolle med barna, hvordan de er med i leken og rollene de inntar, hvordan de hjelper barna med å starte lek og selv er gode rollemodeller i leken. Gjennom observasjonene har personalet deltatt mye i barns lek og personalet har tatt del i spontane situasjoner i sammen med barna. Kaarby og Tandberg skriver i sin artikkel om at personalet ikke er deltagende med barna i uterommet (2019, s.11). Men under observasjonene kan vi se at personalet deltar i leken med barna ute og tar med miljøet som en faktor i leken. Hvordan personalgruppa planlegger og tilrettelegger utetiden vil kunne virke med på hvordan de deltar i barnas undring og lek og om personalet klarer og være til stede og tilgjengelige for barna. Ettåringene trenger å føle på en trygghet den voksne gir gjennom tilstedeværelse og deltagelse, om ikke kan dette gå ut over leken (Röhle, 2005, s. 121). Derfor er det viktig at personalet kjenner barna og deres interesser, for å kunne sette i gang god lek som barna vil bli i selv når personalet trekker seg ut av leken. Personalet kan være viktige igangsetter og senere la barna leke selv, men de kan også virke som en magnet til leken hvor barna vil trekke seg mot de voksne. Personalet kan være den som skaper felleskapet mellom barna etter som at ettåringene i barnehagen har mye lek hvor de leker ved siden av hverandre og kommuniserer gjennom blick og herming (Løkken, 2004, s. 49). Under observasjonen kan vi se at den ansattes tilstedeværelse trekker barnas nysgjerrighet og skaper en felles lek med barna. Vi ser også når den ansatte reiste seg skapte det en uro i barnegruppa og det felleskapet som var skapt rundt situasjonen forsvant. Det kan tyde på at personalets rolle i lek med ettåringer spiller inn på barns deltagelse og variasjon i lek.

### 4.3 Medvirkning

#### 4.3.1 I barns lek og barns interesser

«Voksne som er i lek med barna ser lettere barns interesser og initiativ.»

«T kommer ut med puppen og to dokker som hun plasserer slik at de hører på Ej,1,9 lese»

«T foreslår for Ej,1,9 at hun kan få en vogn som hun kan trille larven i på tur. T gir dokkevogna til Ej,1,9»

Informanten sier her at hun lettere kan se hva barna ønsker å leke med og hva de viser interesse for om hun deltar og er i leken sammen med barna. Ved å bli med i barnas verden og ha alt fokus rettet mot barna og deres lek, vil den ansatte lettere kunne se hva barnet gir uttrykk for. Gjennom observasjonene ser vi at den ansatte har sett barnets interesse for å lese og trille vogn og viderefører dette ved at barnet får noen å lese for og tar med vognen på tur. På denne måten vil personalet kunne spille videre på barnets interesser å få med barns stemme inn i aktiviteter og barnehagehverdagen.

Personalet trekker frem at om de voksne deltar i barns lek, så vil de kunne se barns ønsker og lettere ta de med i beslutninger og høre deres ønsker og meninger. Personalet kommer seg på barnas nivå gjennom deltagelse og kommunikasjon (Løkken, 2004, s. 144). I rammeplanen presiseres det «Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, herunder tegnspråk» (Kunnskapsdepartementet, 2018/2017, s. 19). Personalet i barnehagen var flinke til å ta del i barns lek og høre på innspill som barna kom med. Kibsgaard & Sandseter skriver at de kreative voksne som er med i aktiviteter er mer åpen for barns ideer og lettere kan se barna som medvirkere og tilrettelegge for at barn får medvirke (2018, s. 71 – 72). Gjennom å kjenne barna vil personalet kunne vite hva barn interesserer seg for og lettere kunne legge opp til barns medvirkning og passe på at barna blir hørt (Garrick, 2009, s. 65 – 66). Ved at personalet ser barna og det de uttrykker og kommuniserer vil de kunne legge opp til gode aktiviteter som vil kunne gi bedre forutsetninger for utvikling. Den didaktiske relasjonsmodellen viser hvordan de didaktiske faktorene påvirker hverandre. Personalet må være bevisst de menneskelige faktorene når de skal planlegge aktiviteter tilpasset barnegruppa. Gjennom å se barna og deres behov kan personalet legge opp til aktiviteter som spiller på barns utvikling og interesser, dette vil være med på å legge til rette for barns medvirkning i planleggingsprosessen (Nome et al, 2021, s.

78 – 79). Gjennom å delta i barns lek og kjenne barnet ser personalet barns interesser og kan spille videre på dem og ta barna med i beslutninger i tidlig alder.

#### 4.3.2 Lyttet til barn og henter leker

«Gjennom å tyde og observere, vi ser på kroppsspråk og et ords ytringer. Vi må være sensitive voksne, og se hele og alle barna.»

«K henter papphusene innenifra etter at et barn spør om å kunne leke med de»

Informanten nevner de ulike uttrykksformene som er kjent for ettåringene og hvordan personalet må være koblet på barnegruppa og se hvert enkelt barn. Informanten sier at personalet må observere og tyde det barna gir uttrykk for og det de sier. Vi ser i observasjonen at personalet har tatt seg tid til å lytte til det barnet spør om og henter ut det barnet ønsket og leke med.

Gjennom å høre og se barns ønsker legger personalet opp til barns medvirkning. På den måten blir barna sett og anerkjent som individ. Ved å høre barnas forslag vil de bli tatt med i barnehagens virksomhet, og på den måten få medvirke i sin egen hverdag (Kunnskapsdepartementet, 2018/2017, s. 21). Rammepplanen for barnehagen presiserer også helt konkret hvordan barnehagen skal få inn barns medvirkning og hvordan personalet skal tilrettelegge for det. «Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår»

(Kunnskapsdepartementet, 2018/2017, s. 21). Personalet må være bevisst på barns kommunikasjonsmåter og hvordan kommunisere med de minste for at de skal kunne medvirke i lek og aktiviteter. Røthle skriver om hvordan de voksne på lek spiller inn i forhold til hva de tolererer, legger til rette for og hvor de setter grensene. Voksne som har gode erfaringer med lek kan lettere ta del i barns lekene verden og spille med på barns ideer (2005, s. 125). Hvordan personalet tar barns ønsker og uttrykk med i planleggingen og ser muligheter i det barna uttrykker, er med på og ta med barns stemme inn i leken. Personalets syn på barna er viktige for barns medvirkning, om personalet ser barns uttrykksformer og tar de med i betraktning for å skape et godt lekemiljø (Garrick, 2009, s. 65 – 66). Ser personalet på barna som kompetente medmennesker som kommer med ønsker som skal bli hørt og tatt med i beslutninger? Vi ser at personalet tar med leker innenfra og ut etter ønsker fra et barn. Det er ofte stramme regler rundt ute og inne leker. Det varierer ofte mellom barnehagene om

leker blir tatt med innenfra og ut, men vi ser her at personalet hører barns ønske og tar et valg ut ifra situasjonen og velger å ta barns ønsker på alvor og henter papphusene ut.

#### 4.4 Synliggjøring av muligheter i uterommet

##### 4.4.1 Personalet rydder og måker snø

«At vi tilbyr og tilfører nye elementer, eks. det utgravde området i snøen»

«Alle ungene og T går ut, det er is over alt så T går for å hente grus og strø bakken med»

Informanten nevner at det er personalet som må skape områder barna kan være på, ved å grave ut områder og fjerne snø for at barna skal komme seg frem. Vi ser også at personalet strør isen for å skape et bedre underlag for barna og bevege seg på. Det er det første den ansatte gjør når den kommer ut, og det gjør det lettere og tryggere for barna når de skal bevege seg rundt på isen.

Rammeplanen for barnehagen presiserer at «Personalet skal gi barna tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute og inne, i og utenfor barnehageområdet» (Kunnskapsdepartementet, 2018/2017, s. 32). Ved å grave ut områder og gjøre uterommet mer tilgjengelig for ettåringene vil personalet være med på og skape et uterom barna vil kunne leke og utfordre seg kroppslig. Storli skriver at de yngste barna trenger mer støtte i utetiden (2018, s. 356). Ved å grave og strø vil personalet kunne støtte og legge til rette for at barna vil kunne bruke større deler av uterommet. Gjennom å forandre uterommet vil personalet ha mulighet til å skape ulike områder som utfordrer og inspirerer til ulik aktivitet og utvikling (Lysklett & Bjørgen, 2019, s. 374). Osnes, Skaug & Kaarby skriver at personalet må være bevisst på hva utetiden kan gi barna og hvordan den kan være med på å utvikle barns motoriske ferdigheter, og at personalet legger til rette for aktiviteter som bygger videre på de motoriske ferdighetene (2020, s. 180). Det er mye god aktivitet som kan komme frem i utetiden og det vil være muligheter i uterommet som man ikke har inne. Disse kommer frem i personalets planlegging og at de er bevisst på hvordan de skal bruke uterommet til å skape området som gir barna impulser til leken. Vi ser i observasjonen at personalet er bevisst sin rolle for å gi barna muligheter for å kunne bruke uterommet. Er uterommet som er tilpasset barnegruppa vil kunne gjøre det pedagogiske arbeidet bedre og progresjonen vil være bedre (Thorbergsen, 2007, s. 30). Det kan derfor være viktig og se på hva uterommet og miljøet tilbyr, hva det legger til rette for og hvilke utfordringer som kan oppstå. Alt med tanke på å kunne planlegge og skape et godt uterom for ettåringene. Nome, Spieler og Rønning

skriver at det er viktig at personalet og barnehagen klarer og ta i bruk den didaktiske relasjonsmodellen i ikke planlagte situasjoner (2021, s. 80 – 81). Personalet må klare og se hva de må gjøre for å skape et godt grunnlag for aktivitet. Ut ifra hva som skal gjennomføres og mulighetene uterommet skal kunne gi, må personalet tilpasse utemiljøet til barnegruppas alder og utvikling. Gjennom å måke og gruse uterommet gjør de det tilgjengelig for barna, personalet jobber da med å skape gode forutsetninger for en god utetid for barna.

#### 4.4.2 Lager rom i uterommet og gjør det tilgjengelig

«Grave ut områder så barna kommer seg fram og det skaper nye rom i utemiljøet.»

«Barna bruker hele området, bakken, kjøkkenkroken, snø haugen. Der det blir lagt opp til lek, der er de.»

«R går til enden av snø haugen hvor to barn klatrer, hun snakker med dem og følger med på dem. Ng,1 kommer gående bort, R hjelper han opp på haugen.»

«K tar med seg barna ut og «elementene» og setter opp en balansebane med dem»

Informantene sier i intervjuet at de skaper rom i uterommet gjennom å grave ut områder og skape interesse med de ulike miljøene som er i uterommet. Barna bruker hele området om det legges opp til at barna kan bruke det og hvis det inspirerer til lek. Vi kan se fra observasjonene at personalet ser barnets ønske om å bruke miljøet til å klatre, og personalet støtter barna der de er. Personalet skaper også rom ved å sette opp elementer som skaper en balansebane og et miljø rundt det. Ved å gjøre seg tilgjengelig og være til stede i området skapes det muligheter for flere barn å delta. Personalet skaper rom og er engasjerte deltagere gjennom å skape spennende nye rom av nye elementer.

Personalet må kunne gå frem og være gode igangsettere, vise hvordan leken kan være og hvordan man kan bruke miljøet som er gitt til lek. Personalet skal også hjelpe barna og se mulighetene som kommer med snøen og hvordan de kan leke med den (Röthle, 2005, s. 127). Gjennom å skape rom i uterommet vil det kunne innby til ulik lek og miljøet vil kunne inspirere de på ulikt vis. Hvordan barna ser miljøet, uterommet og de mulighetene det tilbyr, vil variere. På samme måte vil det variere hvordan barna tar ulike områder i bruk i leken og hva det inspirerer til i videre lek. Barns affordances er preget av blant annet tidligere erfaringer og kroppslig utvikling, og dette vil styre hvordan barna tar i bruk uterommet og hvilke muligheter de ser (Hagen & Sæther, 2014, s. 24). Det er her viktig at personalet skaper



rom i utemiljøet som vil inspirere til lek og synliggjør mulighetene som miljøet gir. Åberg og Taguchi skriver om at personalet må tilrettelegge miljøet til barns interesse for å skape gode forutsetninger for lek (2006, s. 30). Dette kan personalet gjøre ved å skape rom i utemiljøet gjennom å grave ut rom, gjøre området tilgjengelig og plassere seg på områder som kan inspirere og utfordre barna. Rammeplanen for barnehagen presiserer at personalet skal gjøre rommet inspirerende til variert lek (Kunnskapsdepartementet, 2018/2017, s. 17). Barnehagen må være bevisst sin rolle i hvordan skape inspirasjon og rom som barna vil leke i og hvordan det fysiske miljøet kan være med på å skape variert kroppslig utvikling (Bjørgeren, 2018, s. 252 – 254). Ved at personalet gravde ut rom i uterommet, måket snø og laget veier, er de med på å skape varierte områder hvor barna har mulighet til å utvikle seg. Det er et stort spenn i barns utvikling i ettårs alderen (Storli, 2018, s. 356). De ulike rommene som uterommet gir, vil derfor bli tatt i bruk ulikt mellom barna og utfordre dem ulikt. Ved å jobbe i uterommet om vinteren og i de ulike elementene det gir, vil barna inspireres til ulik sansemotorisk lek og undring, og de vil ha mulighet til stor utvikling og læring gjennom uterommet (Evenstad & Brennhovd, 2020, s. 50). Er personalet bevisst hva uterommet kan by på, tilrettelegger uterommet til barna og tilbyr variert lek kan uterommet være en viktig arena for lek (Thorbergesen, 2007, s. 117). Personalet i barnehagen jobbet med uterommet ved å grave ut rom, gjøre rommene interessante, ved å plassere seg spredt i uterommet og delta i barna undring og lek.

#### 4.5 Leker og løsmaterialets betydning

«Vi rigger for lek ved å ta frem leker, vi setter opp dyrene i snøen. Vi graver veier i snøen så barna kommer seg frem. Vi passer på at det er nok leker ute tilgjengelig for barna.»

«R går for å ake og på veien spør hun flere barn om de vil være med henne å ake. Hun og tre barn går sammen opp bakken for å ake.»

«K kommer ut med vannmaling og pensler, og plasserer det på snøen i et utgravd område. K og Oj,1 sitter og maler i snøen, de ser på kua som står ved siden av og bruker beina dens til å lage fotspor med malingen»

«R har plassert sandkasselekene i det utgravde området i snøen og er der med to barn»

Personalet nevner at de tar frem leker og rigger for lek, gjennom å gjøre leker tilgjengelig og finner fram leker og materialer som skaper interesse hos barna. Vi ser i observasjonene at personalet tar frem ulike leker og plasserer de på ulike plasser, noe som er med på å skape ny

interesse rundt lekene når de blir presentert i et nytt miljø. Lekene er også lett tilgjengelige for barna som igjen vil gjøre det lettere for dem å ta det med i lek. Personalet hjelper også barna i gang med lek gjennom de ulike lekene som blir funnet frem og tilrettelegger for å hjelpe barna med å se mulighetene lekene gir og hvilken lek de kan bli brukt i.

Gjennom å klargjøre leker og gjøre det tilgjengelig i uteområdet er de med på å inspirere til variert lek ute. Her legger personalet opp til lek med elementer barna kanskje kjenner best til ifra innemiljøet. Den ansatte tar en kjent lek inn i et nytt miljø som utvider barns utforskning og nysgjerrighet med noe de alt er kjent med fra før av. Åberg & Taguchi skriver om at personalet kan ta med kjente leker og materialer inn i nye miljøer for å skape interesse og en ny nysgjerrighet hos barna (2006, s. 30). Personalet tar her med leker som barna kjenner til og vet hva er, men siden det er tatt med ut i utemiljøet vil det kunne være spennende og se hvordan det blir brukt ute. Det er ofte færre regler i uterommet som vil åpne opp for muligheter og utfoldelse hos barna (Zeevaert, 2020, s. 115). Barnet vil kunne bruke malingen på et større område og det vil ikke være de samme reglene for hvor barnet skal male som det ville vært inne. Rammeplanen presiserer at personalet skal gi barn tilgang til og gi barna ulike leker som kan inspirere til ulik lek (Kunnskapsdepartementet, 2018/2017, s. 17). Vi ser i observasjonene at personalet tar frem leker som de tenker kan skape interesse hos barna og som vil hjelpe barna i leken. Personalet må være bevisst sin rolle i forhold til hvordan leker og materialer blir presentert og gjort tilgjengelige for barna. Hvis det er leker som ikke blir brukt må personalet se hva barna bruker av og bytte ut eller rydde vekk lekene som ikke er i bruk og vil virke som rot i barns lek (Haarseth, 2020, s. 156). Under utetiden var personalet flinke til å plassere leker på ulike plasser i uterommet og ta frem ulike leker, varierende i forhold til været og mulighetene som miljøet ga. Gjennom å planlegge utetiden, se hva miljøet gir av muligheter og ut ifra det finne leker som passer uterommet vil gi barna gode forutsetninger til å komme i lek. Ved at personalet ser barnegruppas forutsetninger og tar det med inn i vurderingen og planleggingen av utetiden vil være med på å legge et godt grunnlag for en god utetid (Bjørndal & Lieberg, 1978, s. 135). Gjennom didaktisk arbeid vil personalet kunne jobbe mot et mål med å ta alle forutsetningene og ulike faktorer med i planleggingen. Personalet må være bevisst på hva utetiden kan gi barna, hvordan utetiden blir lagt opp og mulighetene den gir til variert lek (Osnes et al, 2020, s. 180). Gjennom observasjonen tar den ene ansatte frem akematter og inviterer barn til akelek. Her kan det tenkes at den ansatte har sett mulighetene som kom med snøen og ut ifra dette inviterer barna med i aktiviteten. Dette kan føre til at barn senere tar i bruk miljøet på en ny måte. Gjennom at personalet legger til

rette for, inviterer inn og starter variert lek vil barna få en bredere utvikling og erfaring, vinteren byr på ulike aktiviteter som personalet må presentere for barna (Lysklett og Bjørgen, 2019, s. 374). Hvordan personalet inspirere barna kan variere, om det er gjennom deltagelse, å være tilgjengelig i uterommet eller gjennom å finne frem leker som kan brukes i lek i uterommet. Ved å finne frem leker som barna interesserer seg for vil personalet jobbe mot at alle barna kommer inn i leken. Personalet må kjenne og se barns behov, for å kunne legge til rette for god lek (Moe, 2020, s. 201). Ved at personalet tilbyr varierte leker for barnegruppa vil de være med på å legge til rette for variert lek og kunne bidra til stimulering av de ulike utviklingsområdene, som motorisk, språklig og sosialt. Selv om personalet finner frem nye leker som kan inspirere til ny lek, pleide de også å sette frem de samme, kjente lekene som for eksempel sandkasselekene. Personalet har sett at rutinene er blitt en del av toddlerkulturen, og er med på å skape rutiner for barnegruppas lek i utetiden. (Løkken, 2004, s. 23).

## 5 Oppsummering

Hensikten med oppgaven er å se på hvordan personalet jobber med tilrettelegging av lek for ettåringer i uterommet om vinterne. Statistisk sentralbyrå viser en økning i norske barnehager i aldersgruppen ett år (Statistisk sentralbyrå, 2023). Thorbergesen trekker frem at norske barnehager tilbringer rundt 30% av barnehagehverdagen ute om vinteren (2012, s. 9). Rammeplanen for barnehagen presiserer at barnehagen og personalet skal skape inspirerende og varierende rom i utemiljøet som barna i samspill med personalet kan bruke til undring og lek (Kunnskapsdepartementet, 2018/2017, s. 32 – 34).

Gjennom en kvalitativ metode har jeg gjennomført både observasjoner og intervjuer for å samle inn datamateriale, som jeg har brukt som grunnlag for å belyse problemstillingen min: *Hvordan jobber personalet med tilrettelegging av lek for ettåringene i utemiljøet om vinteren?*

De sentrale funnene som kom frem i denne oppgaven handler om hvordan personalets deltagelse i lek virker inn på ettåringens lek i utetiden. Hvordan barna søkte voksne i uterommet og hvordan personalet bidro til å utvikle leken og se barnas behov. Det ble også gjort funn i forhold til hvordan barns medvirkning spilte inn, hvordan personalet tok med barns stemme inn i valg av lek og aktiviteter. Personalet så barna og deres uttrykkformer, og på den måten klarte de å jobbe med å få barna inn i leken de ønsket å leke og som de fant interessante. Videre så jeg på hvordan personalet jobbet med tilrettelegging av lek for ettåringer, og fant at de jobbet med å synliggjøre uterommet. Både gjennom å gjøre det tilgjengelig for ettåringene og praktisk mulig for å forflytte seg i uterommet, men også ved å skape rom som inspirerte til variert lek. Det siste funnet handlet om hvordan personalet fant frem og gjorde leker og løsmaterialer tilgjengelige for barna og brukte dem til å inspirere til lek. Det var med på å gjøre uterommet til en arena for lek, som bidro med å inspirere barna til variert lek.

Funnene viser oss hvordan personalet jobbet med tilrettelegging for ettåringer i uterommet om vinteren, og hvordan tilrettelegging kan gjøres på ulike måter. Ved at personalet ser en sammenheng mellom hva uterommet kan tilby, mulighetene som ligger der, barna og deres utvikling og leken som blir tilbudt, kunne personalet tilrettelegge og skape gode vilkår for lek.

På bakgrunn av det jeg har sett og tilegnet meg av ny kunnskap gjennom denne oppgaven, har jeg fått en større forståelse av hva voksenrollen betyr for toddleren i utetiden. Jeg har sett og

observert ulike måter av tilrettelegging av lekmateriell og hvordan hjelpe barna inn i lek i utetiden om vinterne.

Samlet viser min forskning at personalet i denne barnehagen jobber aktivt med tilrettelegging av lek for ettåringer i utemiljøet om vinteren.

Til videre forskning kunne det vært interessant og sett på hvordan andre barnehager jobber med dette temaet og sammenlignet dem for å få et breiere sammenligningsgrunnlag av hvordan personalet jobber med tilrettelegging for lek i uteområdet om vinteren.

## 6 Referanser

- Barsotti, A. (1998). *Skapende kommunikasjon i Reggio Emilia*. Pedagogisk forum.
- Bergsland, M. D., & Jæger, H. (2022). Bacheloroppgaven. M. D. Bergsland & H. Jæger (Red.). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* (2. utg. s. 15 – 50). Cappelen Damm Akademisk.
- Bjørngen, K. (2018). Bevegelsesglede – i et barnehageperspektiv. V. Glaser, K. H. Moen, S. Mørreaunet & F. Søbstad (Red.). *Barnehagens grunnsteiner – formålet med barnehagen* (2. utg. s. 250 – 259). Universitetsforlaget.
- Bjørndal, B., & Lieberg, S. (1978). Nye veier i didaktikken? – En innføring i didaktiske emner og begreper. H. Aschehoug & co.
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Gyldendal.
- Frønes, M. H. (2022). En god barnehagelærer i møte med barna. M. H. Frønes & M. Kanstad (Red.). *Barnehagelæreren og barna* (s. 17 – 23). Universitetsforlaget.
- Frønes, M. H. (2019). *Den observerende barnehagelæreren*. Fagbokforlaget.
- Garrick, R. (2009). *Playing outdoors in the early years* (2. utg.). Continuum.
- Gunnestad, A. (2019). *Didaktikk for barnehagelærere: en innføring* (2. utg.). Universitetsforlaget.
- Haarseth, M. (2020). Den nye voksenrollen. E. B. H. Sandseter & R. Storli (Red.). *Barnehagens fysiske inne- og utemiljø* (s. 153 – 160). Universitetsforlaget.
- Hagen, T. L., & Sæther, M. (2014). Kreativ ute. M. Sæther & T. L. Hagen (Red.). *Kreativ ute: Barnehagepedagogikk med uterommet som læringsarena* (s. 13 – 27). Fagbokforlaget.
- Hummelvoll, J. K. (2010). Praksisnær forskningsetikk. J. K. Hummelvoll., E. Andvig & A. Lyberg (Red.). *Etiske utfordringer i praksisnær forskning*. (s. 17 – 32). Gyldendal Akademisk.
- Hummelvoll, J. K. (2010). Forskningsetikk i handlingsorientert forskningssamarbeid med mennesker med psykiske problemer. J. K. Hummelvoll., E. Andvig & A. Lyberg (Red.). *Etiske utfordringer i praksisnær forskning*. (s. 33 – 46). Gyldendal Akademisk.

- Johannessen, A., Christoffersen, L., & Tufte, P. A. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg.). Abstrakt.
- Johannessen, L. E. F., Rafoss, T. W., & Rasmussen, E. B. (2018). *Hvordan bruke teori? – nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Universitetsforlaget.
- Kaarby, K. M. E., & Tandberg, C. (2019). Ute er de, men hva gjør barn under tre år ute i barnehagen? *Tidsskrift for nordisk barnehageforskning*, 18(Spesiell utgave), 11. <https://nordiskbarnehageforskning.no/index.php/nbf/article/view/180/181>
- Kibsgaard, S., & Sandseter, E. B. H. (2018). Bevegelseslek i barnekultur, tradisjoner og kulturelt mangfold. E. B. H. Sandseter, T. L. Hagen & T. Moser (Red). *Kroppslighet i barnehagen – pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (3. utg. s. 67 – 82). Gyldendal Norsk Forlag.
- Kunnskapsdepartementet. (2018). Rammeplan for barnehagen: innhold og oppgaver (4. utg.). Pedlex. (opprinnelig utgave 2017)
- Larsen, A. K., & Slåtten, M. V. (2019). *En bok om oppvekst* (5. utg.). Fagbokforlaget.
- Larsen, A. K. (2017). *En enklere metode: veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode* (2. utg.). Fagbokforlaget.
- Lysklett, O. B., & Bjørgen, K. (2019). Barns bevegelseslek i snø og is. E. B. H. Sandseter, T. L. Hagen & T. Moser (Red). *Kroppslighet i barnehagen – pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (3. utg. s. 374 – 394). Gyldendal Norsk Forlag.
- Løkken, G., & Søbstad, F. (2018). Danning. V. Glaser, K. H. Moen, S. Mørreaunet & F. Søbstad (Red.). *Barnehagens grunnsteiner – formålet med barnehagen* (2. utg. s. 110 – 118). Universitetsforlaget.
- Løkken, G., & Søbstad, F. (2013). *Observasjon og intervju i barnehagen* (4. utg.). Universitetsforlaget.
- Løkken, G. (2004). *Toddlerkultur – om ett- og toåringers sosiale omgang i barnehagen*. Cappelen Akademisk Forlag.
- Maanum, L. (2010). *Mangfoldig naturglede i barnehagen: lek med natur, miljø og teknikk* (p. 178). Kommuneforlaget.

- Moe, A. S. (2020). Alle skal med – om å skape en varig bevissthet blant personalet rundt det fysiske miljøet og voksenrollen i uterommet. E. B. H. Sandseter & R. Storli (Red.). *Barnehagens fysiske inne- og utemiljø* (s. 193 – 202). Universitetsforlaget.
- Nome, D. Ø., Rønning, G. S., & Spieler, K. S. (2021). *Fra rammeplan til didaktisk praksis i barnehagen* (1. utgave.). Cappelen Damm Akademisk.
- Osnes, H., Skaug, H. N., & Kaarby, K. M. E. (2020). *Kropp, bevegelse og helse i barnehagen* (3. utgave.). Universitetsforlaget.
- Röthle, M. (2005). Møte med de lekende barna. S. Haugen., G. Løkken & M. Röthle (Red.). *Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger* (s. 110 – 129). Cappelen Akademisk Forlag.
- Sandvik, N. (1994). *Til å begynne med: en personlig beretning om arbeidet med 0–3-åringene*. Pedagogisk forum.
- Sigsgaard, E., Haslund, R., & Madsen, R. S. (2010). *Småbarn*. Cappelen Akademisk forlag.
- Statistisk sentralbyrå, (2023, 21. mars). *Tabell 2, Barn i barnehager etter alder*. SSB. <https://www.ssb.no/utdanning/barnehager/statistikk/barnehager>
- Storli, R. (2018). Bevegelseslek i barnehagens uteområde. E. B. H. Sandseter, T. L. Hagen & T. Moser (Red). *Kroppslighet i barnehagen – pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (3. utg. s. 345 – 362). Gyldendal Norsk Forlag.
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitative metoder* (5. utg.). Fagbokforlaget.
- Thorbergsen, E. (2012). *Barnehagens uterom*. Pedagogisk Forum.
- Thorbergsen, E. (2007). *Barnehagens rom – nye muligheter*. Pedagogisk Forum.
- Åberg, A., & Taguchi, H. L. (2006). *Lyttende pedagogikk – etikk og demokrati i pedagogisk arbeid*. Universitetsforlaget.



## 7 Vedlegg

### 7.1 Vedlegg 1: Informasjon og samtykkeskjema



# DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

## Vil du delta i bachelorprosjektet **Utetiden for ettåringer**

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å, se på hvordan de ansatte i barnehagen tilrettelegger utetiden og muligheten til lek for ettåringene om vinteren. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

### **Formål**

Jeg går nå barnehagelærer bachelor med fokus på natur og friluftsliv og har i løpet av disse tre årene interessert meg for hvordan barnehagen legger opp utetiden for de yngste om vinteren.

Formålet med studiet er å se på hvordan de ansatte i barnehagen legger opp og tilrettelegger utetiden for ettåringene i barnehagen med tanke på allsidig lek ute om vinteren.

Jeg vil bli veldig takknemlig dersom du ønsker å delta i denne undersøkelsen og i den forbindelse vil jeg søke din godkjenning til å bruke de observasjonene og intervjuvarene du gir meg som materiale i min bachelor.

Midlertidig problemstilling:

***Hvordan jobber personalet med tilrettelegging av lek for ettåringene i utemiljø på vinteren?***

**Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?**

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

**Hva innebærer det for deg å delta?**

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det intervju og observasjon av personalet.

Intervjuene vil bli gjennomført som en samtale i utemiljøet i etterkant av alle observasjonene.

Observasjonene vil handle om hvordan personalet tilrettelegger utetiden for ettåringene om vinteren.

Det vil være helt anonymt og ingen video, lyd eller bilder vil bli tatt under observasjonene eller intervjuet, og ingen person identifiserbar data vil bli benyttet.

Som forelder av barn som deltar i observasjonene kan dere få høre om prosjektet på forhånd, nevnt det for barnehagen så vil de videreformidle dette til meg.

Dersom du samtykker til deltagelse i materialinnsamlingen vil jeg på forhånd takke for din deltagelse.

**Det er frivillig å delta**

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

**Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger**

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Prosjektet avsluttes 28.04.23.

Med vennlig hilsen

Veileder:

Pål Gerhard Rystad og Kathrine Bjørgen

Epost: [pgr@dmmh.no](mailto:pgr@dmmh.no), [kbj@dmmh.no](mailto:kbj@dmmh.no)

Student:

Gunhild Kyvik Bårnes

[Kyvik97gun@gmail.com](mailto:Kyvik97gun@gmail.com) tlf: 915 66 997

---

## Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet utetid for de yngste. Jeg samtykker til:

å delta i intervju og/eller observasjon).

*Dato:* .....

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift.

Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.

## 7.2 Vedlegg 2: Intervjuguide

**Intervjuguiden****Spørsmål:**

- 1. Hvordan jobber dere med å legge opp til lek for de minste ute om vinteren**
- 2. Hva legger du i ordet tilrettelegging**
  - 1. Hvordan jobber dere med tilrettelegging i uteområdet**
- 3. Hva definerer du som god lek hos barn**
  - 1. Hva tror du barna trenger for å komme i god lek ute**
  - 2. Hvordan du som voksen kan tilrettelegge og utvide leken ute**
- 4. Hvordan tror du din tilstedeværelse påvirker barns deltagelse og lek**
- 5. Hvor ser du at barn leker mest ute om vinteren**
  - 1. Hvilken lek ser du her**
  - 2. Hvordan jobber dere med å følge opp barns initiativ til lek**
- 6. Hvilke muligheter ser du ute om vinteren (med tanke på tilrettelegging av lek)**
- 7. Hvilke utfordringer ser du ute om vinteren (med tanke på tilrettelegging av lek)**

## 7.3 Vedlegg 3: Observasjonsskjema

**Observasjonsskjema**

Løpende protokoll

Sted:

Dato:

Antall barn:

Antall ansatte:

<b>Tid</b>	<b>Observasjon</b>	<b>Tolkning</b>